

Law of Evidence

QP Code : **23656**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following in **one or two** sentences.

20

- In criminal cases, when is character taken as relevant?
- Mention any two facts of which the court must take judicial notice?
- What is a 'Primary Evidence'?
- Upon whom is the burden of proving a person alive?
- When can the adverse party impeach the credibility of a witness?
- Who is an accomplice?
- When can a judge put questions to a witness?
- What are private documents?
- Define 'Secure digital signature'.
- Which kind of question cannot be asked to a witness?

2. Write short notes on **any four** of the following:-

20

- Experts Opinion
- Plea of Alibi
- Examination of witnesses
- Evidence
- Public Documents
- Estoppel

3. Solve **any two** of the following

12

- Javed Khan, a movie star, under the influence of liquor was driving his car. Unable to control, his car dashed to the pavement killing two of the pavement dwellers. The Police officer arrives the Scene of offence. A, who is a permanent dweller had seen the accident and gives his statement to the police. B, who is a watchman of a building near the spot of incident receives the information of the said accident from his friend C and gives his statement to the police officer investigating the crime.
  - Whether the statement given by A to the police officer is admissible by the court? Explain Why?
  - Is the statement given by B admissible? Explain the principal of 'Res Gestae'.

[TURN OVER

- b) A, B & C plan to kill D by hiring a contract killer Z. After the commission of the crime, when Z was arrested by the police, he named A, B & C to be involved in the said crime. B, however, denies his role in the commission of the crime. The police officer books all the four as accused for the murder of D.
- (i) Can the police officer book B as a co-conspirator in this case. If yes, under which provision?
  - (ii) What will be the situation if B did not actively take part in the commission of the crime but only helped A & C in finding a contract killer Z?
- c) Radha was burnt alive by her husband Ravi for not fulfilling his demands for dowry. In the Hospital, Radha dies but before dying. She makes a statement relating to her death, to the nurse who was present there at the time of her treatment.
- (i) Does the statement made by Radha amount to a dying declaration?
  - (ii) Give a landmark judgement highlighting the law relating to the dying declaration.
4. Answer **any four** of the following in detail
- a) When may the court presume a fact? Explain the law relating to presumption of fact.
  - b) Who is a witness? When is a communication said to be a professional communication?
  - c) When is the statement of a third person taken as relevant in the court?
  - d) When is a confession taken as relevant under the Indian Evidence Act? Explain the law relating to confession.
  - e) 'Evidence may be given of facts-in-issue'. Analyse the statement critically.
  - f) Define 'evidence'. which are the different kinds of evidence?

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) गुणसंख्या प्रश्नांच्या उजवीकडे दर्शविले आहे.

१. खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

२०

- १) फौजदारी दाव्यामध्ये चारित्र्य केव्हा संबंधीत म्हणून घेतले जाते?
- २) न्यायालयाने न्यायालयीन दखल घेणे आवश्यक आहे अश्या कोणत्याही दोन तथ्यांचा उल्लेख करा?
- ३) प्राथमिक पुरावा म्हणजे काय?
- ४) व्यक्ती जीवंत आहे हे शाबीत करण्याची जबाबदारी कोणाची असते?
- ५) प्रतिकूल पक्ष साक्षीदारावरती विश्वासार्हता संशय कधी व्यक्त करू शकतो?
- ६) सह आरोपी कोणाला म्हणतात?
- ७) न्यायाधीश साक्षीदारांना केव्हा प्रश्न विचारू शकतात?
- ८) कोणते दस्तऐवज खाजगी दस्तऐवज असतात?
- ९) सुरक्षित डीजीटल स्वाक्षरी असे म्हणतात?
- १०) साक्षीदारास कोणत्याही प्रकारचे प्रश्न विचारले जाऊ शकत नाही?

२. टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

२०

- १) तंज्ञाची मते
- २) ऐलीबीचा बचाव
- ३) साक्षीदारांची तपासणी
- ४) पुरावा
- ५) सार्वजनिक दस्तऐवज
- ६) प्रतिबंध

३. खालील पैकी कोणतेही दोनची कारणे देऊन उत्तरे लिहा.

१२

- अ) चित्रपट अभिनेता जावेद खान हा दारूच्या नशेमध्ये त्यांची मोटार चालवीत असताना वाहन ताब्यात ठेवता न आल्यामुळे त्याची मोटार फुटपाथला धडकली व दोन फुटपाथ वासीय ठार झाले. पोलीस अधिकारी घटना स्थळावर दाखल झाले. तेथील कायम रहिवासी 'अ' याने अपघात पाहिला होता. त्याने पोलीसांना जबाब दिला. 'ब' हा

[TURN OVER

घटनेजवळील असलेल्या इमारतीचा रखवालदार असून त्याला त्याचा मित्र क कडून अपघाताची माहिती मिळते व 'ब' हा गुन्हाचा तपास करण्याच्या पोलीस अधिकऱ्यास जबाब देतो.

- (१) 'अ' ने पोलीस अधिकऱ्यास दिलेला जबाब हा लयात ग्राह्य आहे काय? का ते स्पष्ट करा.
- (२) 'ब' ने दिलेला जबाब ग्राह्य आहे काय? 'रेस गेस्टी' चे तत्व स्पष्ट करा.
- ब) 'झेड' या कॉन्ट्रॅक्ट किलरची भाड्याने नेमणूक करून 'अ', ब, क, हे ड ला ठार मारण्याचा कट आखतात. गुन्हा झाल्यानंतर जेव्हा पोलीस झेल ला अटक करतात. तो अ,ब,क, हे गुन्ह्यामध्ये सामील (सहभागी) असल्याचे सांगतो. परंतु ब हा त्याची गुन्ह्यामधली भुमीका नाकारतो. पोलीस अधिकारी चारही जनांना खुन केल्याच्या गुन्ह्यामध्ये आरोपी म्हणून नोंद करतात.
  - (१) पोलीस अधिकारी ब ला गुन्ह्यामध्ये सहआरोपी म्हणून दाखल करू शकतात काय? कोणत्या तरतुदीनुसार?
  - (२) जर ब ने प्रत्यक्ष गुन्ह्यामध्ये सहभाग घेतला नसेल परंतु केवळ झेड ला कॉन्ट्रॅक्ट किलरला शोधण्यासाठी 'अ' व 'क' ला मदत केली असेल तर परिस्थिती काय असेल?
- क) हुंड्याच्या मागणीची पूर्तता न केल्यामुळे राधाला तिचा पती रवि याने जीवंत जाळले. रुग्णालयामध्ये राधाचा मृत्यु होतो. परंतु मृत्युपूर्वी तिच्या उपचारा दरम्यान उपस्थित असलेल्या परिचारीकेजवळ तिच्या मृत्युशी संबंधीत वक्तव्य करते.
  - (१) राधाने केलेल वक्तव्य हे मृत्युपूर्व जबाब आहे काय?
  - (२) मृत्युपूर्व जबाबसंबंधी कायदा अधोरेखित करणारा न्यायानिर्णय सांगा.

४. खालील पैकी कोणतेही चारची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- १) न्यायालयामध्ये तथ्ये केव्हा गृहीत घटना येऊ शकतात? तथ्ये गृहीत धरण्यासंबंधित कायदा स्पष्ट करा.
- २) साक्षीदार कोणोस म्हणतात? संवाद हा व्यावसायिक संवाद केव्हा होऊ शकतो?
- ३) न्यायालयामध्ये त्रयस्थ व्यक्तिची विधाने केव्हा संबंधित असतात ते सविस्तर स्पष्ट करा.
- ४) भारतीय पुरावा कायदानुसार कबुलीजबाब केव्हा संबंधित म्हणून घेतला जातो? कबुलीजबाबासंबंधी कायदा स्पष्ट करा.
- ५) वाद तथ्ये ही पुरावा म्हणून दिली जाऊ शकतात. बारकाईने विधान विश्लेषण करा.
- ६) पुरावा म्हणजे काय? पुरावाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.